

Barkat Singh and others vs. Hans ,Raj Pandit and others
(S. S. Kang, J.)

ਅਤੇ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਜਾਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਜੱਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ 4 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਬਰਨਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਫੂਲ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 12(10) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(10) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ। *ਮਹੰਤ ਹਰਸਰਨ ਦਾਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ , ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 8 ਜਨਵਰੀ, 1985 ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਇਸ ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਏਸੀਜੇ ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਕੰਗ, ਜੇ.

ਬਰਕਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਹੰਸ ਰਾਜ ਪੰਡਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ। 4982

ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1478 .

16 ਨਵੰਬਰ 1984

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1908 ਦਾ V)— ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 115— ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ (1939 ਦਾ IV)— ਧਾਰਾ 110-ਸੀ ਤੋਂ 110-ਐੱਫ— ਇਕ ਵਾਧੂ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ—ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ - ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ—ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੀਵਿਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ—ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ

ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ—ਕੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਸੀ ਤੋਂ 110-ਐਫ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ 'ਅਦਾਲਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਐਫ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੋਧਯੋਗ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ।

(ਪਾਰਾ 3, 6 ਅਤੇ 10)।

1983 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਵੱਲੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਣਯੋਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 16 ਨਵੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 19 ਮਈ, 1982 ਦੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 115 ਸੀਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਐਨ.

ਆਰ.ਕੇ.ਬੱਤਸ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਕੀਲ।

N ਨਿਰਣਾ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਜੇ.

(1) ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

(a) ਕੀ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵਿਆਂ

Barkat Singh and others vs. Hans ,Raj Pandit and others
(S. S. Kang, J.)

ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ? ਅਤੇ

(b) ਕੀ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ?

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(2) ਬਰਕਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ) ਨੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਦਾ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਲਝਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 115, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (ਛੋਟੇ ਲਈ 'ਕੋਡ') ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ *ਮੈਸਰਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਭਿਵਾਨੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਸੁਰੇਖਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ*, (1) ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ

(1) 1980 ACJ 207. ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

(3) ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908:

“*ਐਸ. 3. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ*:- ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ।

ਸ. 115. ਸੰਸ਼ੋਧਨ. (1)- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-

(a) ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ

(b) ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ (ਸੀ)

ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਗੈਲੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ,

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਲ ਜਾਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ-

- (a) ਆਰਡਰ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਾਂ
- (b) ਆਰਡਰ, ਜੇਕਰ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਣਯੋਗ ਸੱਟ ਵੱਜੋਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(2).....

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾਵਾਂ 110, 110-ਏ, 110-ਬੀ, 110-ਸੀ,

ਮੋਟਰ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਦੁਆਰਾ 110-D, 110-E ਅਤੇ 110-F ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਵਾਹਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 1956 ਦਾ 100। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 110 ਮੋਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। - ਵਾਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

110-	ਸੀ
ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ	ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ
ਹੇਠਾਂ	ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-
ਸੀ ਦੀ	ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2)
	ਹਨ
ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ	ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ :-

5. 110-ਸੀ. ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ: -

- (1) ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।
- (2) ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ

Barkat Singh and others vs. Hans ,Raj Pandit and others
(S. S. Kang, J.)

ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ; ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਅਤੇ ਚੈਪਟਰ XXVI ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

* * * * *

ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੰਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-F ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ VIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 111 ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

(4) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 110 ਤੋਂ 110-ਈ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111-ਏ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਸੀਜ਼ੇਲਾਇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 1964, (ਛੋਟੇ ਲਈ 'ਨਿਯਮ') ਬਣਾਏ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 20 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ V ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਨਿਯਮ 9 ਤੋਂ 13 ਅਤੇ 15 ਤੋਂ 30, ਆਰਡਰ IX, ਆਰਡਰ XIII, ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ 10, ਆਰਡਰ XVI, ਨਿਯਮ 2 ਤੋਂ 21, ਆਰਡਰ XVIII, ਆਰਡਰ XXI ਅਤੇ ਆਰਡਰ XXIII, ਨਿਯਮ 1 ਤੋਂ 3, ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(5) ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੀਵਾਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਸੀਵਿਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(6) ਸੀਵਿਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ -

ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ *ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ* ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੋਇਆ ਹੈ

Barkat Singh and others vs. Hans Raj Pandit and others
(S. S. Kang, J.)

ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇ, ਵਿਵਾਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ "ਅਦਾਲਤ" ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) ਦਿ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਇੱਲੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਇੱਲੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ: ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ

ਬਨਾਮ ਫੈਡਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨ: ਆਰ ਆਫ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ, (1931) AC 275: (100 LJPC 55)
ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਸੈਂਕੀ ਐਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁੰਦਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਰਥ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਲਾ ਵਿੱਚ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 136. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।, ਨਾ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਖ ਵਿੱਚ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਲਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। 136 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਮਲਾਟ ਟ੍ਰੈਪਿੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ .....

(2) AIR (37) 1950 SC 188.

ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਸੀਮਿੰਟ ਕਾਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਨ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ

(5) 1980 A.C.J. 287.

ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

ੴ

ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਅਦਾਲਤ" ਸ਼ਬਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਲੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਉਹ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਹਨ।

ਇੱਕ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੋਵੇਂ 'ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। (ਦੁਰਗਾ ਸ਼ੰਕਰ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਰਘੂਰਾਜ ਸਿੰਘ, (4) ਦੇਖੋ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ

(3) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1595।

(4) 1955—1 SCR 26"7 ਤੋਂ P. 272 (AIR 1954 SC 520)

ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

Barkat Singh and others vs. Hans Raj Pandit and others
(S. S. Kang, J.)

ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਵਿਲ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਚਿਤ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪ ਕੇ

ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਖਿਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ "ਅਦਾਲਤ" ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਐਫ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਬੋਲੋੜਾ ਸੀ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਾਣਹਾਨੀ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। *ਬੀਰਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਪੋਠ*, (5) ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਸੀ।

ਕਿ ਕੀ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਸਨ। ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਕੋਲ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਿਵਲ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ

'ਅਦਾਲਤਾਂ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਿਵਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਦੁਆਰਾ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

..... ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਾਰਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਵੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਸਟੈਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਹਵਾ' ਹੈ।

(8) ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵਾਲ 56 ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ; ਕੀ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ, (6) ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ।

(6) 1971 ਏ.ਸੀ.ਜੇ. 247.

ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਹੀ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ (ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਸੀਮਿੰਟ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ, ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਸੁਰੇਖਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ :

“ਚਾਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਸੀ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਿਆਦ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਰਥ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗੋਆ, ਦਮਨ ਅਤੇ ਦੀਵ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਜਨਰਲ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ. ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਮਾਰਗੋ ਬਨਾਮ ਚਾਂਬੀ ਸੇਖ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਰ, (7): -

“ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115(ਸੀ) ਅਤੇ ਗੋਆ ਦਮਨ ਅਤੇ ਦੀਉ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼) ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) (ਬੀ) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲ

ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਰਟ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, 1963. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੀਆਂ ਦੇ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ)

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ।—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਸਐਸ ਸੋਢੀ ਜੇ.

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਜ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ। — ਅਪੀਲੈਟ।

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਜੌਲੀ ਇੰਜਨੀਅਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿ.

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1980 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 520 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

20 ਨਵੰਬਰ 1984

(7) 1968 A.C.J. 322.

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ (1939 ਦਾ IV) — ਧਾਰਾ 95, 96, 110-ਬੀ ਅਤੇ 110-ਡੀ— ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਵੇਚੇ ਗਏ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ — ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। — ਵਾਹਨ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ — ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ— ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ — ਕੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ— ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ— ਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

